

بررسی سازوکار تشکیل گلاکونی های سازند آیتامیر در نامیه بزنگان-

شمال شرق محوضه رسوبی کپه داغ

راهله عقیقی^{۱*}، سید رضا موسوی حرمی^۲، اسداله محبوبی^۳، محمد خانه باد^۴

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد رسوب شناسی و سنگ شناسی رسوبی، گروه زمین شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه فردوسی مشهد

Raheleh_aghghi@yahoo.com

۲- استاد، گروه زمین شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه فردوسی مشهد Harami2004@yahoo.com

۳- استاد، گروه زمین شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه فردوسی مشهد Amahboobi2001@yahoo.com

۴- استادیار، گروه زمین شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه فردوسی مشهد Mkhanehbad@um.ac.ir

چکیده:

سازند آیتامیر به سن آلبین- سنومانین در حوضه رسوبی کپه داغ در شمال خاوری ایران گسترش دارد. این سازند از ماسه سنگ، شیل، سیلتستون و چند افق پر فسیل تشکیل شده است. کانی گلاکونی یکی از اجزای تمام رخساره های شناسایی شده در سازند آیتامیر است. گلاکونی های سازند آیتامیر از نوع برجا و نیمه برجا هستند که به رنگ سبز کمرنگ (نابالغ) تا سبز تیره (تکامل یافته) دیده می شوند. مراحل مختلف تکاملی منحصر به بخش فوقانی یا تحتانی سازند نبوده و به طور کلی در تمامی توالی پراکنده اند. شواهد تشکیل گلاکونی های برجا شامل توزیع مکانی غیر انتخابی، جورشدگی نسبتاً پایین، چروکیدگی در برخی از گلاکونی ها و همراهی با فسفات می باشد. از شواهد تشکیل گلاکونی های نیمه برجا می توان وجود جورشدگی نسبتاً پایین، گردشدگی خوب، حاشیه ائیدی اطراف گلاکونی ها، میزان شکستگی پایین در گلاکونی ها که ناشی از جابجایی محلی در داخل بستر هستند و حضور گلاکونی ها در طبقه بندی مورب را نام برد.

واژه های کلیدی: آیتامیر، بزنگان، گلاکونی، برجا، نیمه برجا

مقدمه:

حوضه کپه داغ به عنوان یک حوضه درون قاره ای بعد از بسته شدن اقیانوس ساب هرسنین در اثر کوهزایی سیمین پیشین در تریاس میانی به وجود آمده است. سازند آیتامیر (آلبین- سنومانین) از شرق تا غرب حوضه رسوبی کپه داغ گسترش دارد. برش الگوی این سازند در فاصله ۵ کیلومتری جنوب شرق روستای آیتامیر واقع است. کانی گلاکونی از اجزای اصلی رخساره های آواری این سازند است که باعث رنگ سبز زیتونی آن شده است (افشار حرب، ۱۳۷۳). گلاکونی به کانی آلومینوسیلیکات های غنی از Fe و K اطلاق می شود که تشکیل یک خانواده با عضو ابتدایی اسمکتیت و عضو نهایی میکا می دهد. این کانی درجا (authigenic) است و از طریق جانشینی یا ته نشینی در میان رسوبات دریایی تشکیل می شود (Odin & Matter, 1981).

جهت تشخیص خاستگاه و سازوکار تشکیل گلاکونی های سازند آیتامیر، دو برش چینه شناسی در شمال شرق حوضه رسوبی کپه داغ برداشت شده و مورد بررسی قرار گرفته است. برش روستای آرتنج با ضخامت